

for their higher education. The methods and mechanisms adopted in various banks are of different nature. This kind of a situation is leading the students and their parents to have huge frustration and because of this reason many students happen to withdraw their intention of proceeding for higher education. I urge the Government of India to take steps to open banking services to the people of Alavanthankulam village in Tirunelveli district. By taking this opportunity, I would also like to request the Government of India to take necessary action against these banks which are not following the defined criteria of the Ministry of Human Resource Development and ease the procedure to sanction educational loans to the students who are proceeding for their higher education. This kind of situation is the need of the hour. I would urge the Government of India to immediately take enough steps to provide educational loans to the under privileged section. Thank you.

SHRI ANANDA BHASKAR RAPOLU (Telangana): This is a very important thing. I would like to associate myself with the Special Mention made by the hon. Member with a request that it should be provided not only in Tamil Nadu but across the nation.

SHRI TIRUCHI SIVA (Tamil Nadu): I would also like to associate myself with the Special Mention made by the hon. Member.

Need to make a time-bound plan for removing hazardous substances like arsenic from underground water

चौधरी मुनवर सलीम (उत्तर प्रदेश) : मैं आज आज़ाद हिन्दुस्तान की एक ऐसी समस्या की ओर सदन का ध्यान आकर्षित करना चाहता हूँ, जो न सिर्फ़ इंसानों और जानवरों से जुड़ी हुई है, बल्कि पेड़-पौधों और फसलों तक से इसका सीधा सम्बन्ध है। मेरी मुराद पानी की शुद्धता से है।

मान्यवर, दुनिया के लिए पानी मात्र आवश्यकता पूर्ति का साधन हो सकता है, लेकिन हम भारतवासियों के लिए पानी आस्था है, धर्म है और संस्कृति है। लेकिन मान्यवर, मुझे यह बताते हुए अफसोस हो रहा है कि हिन्दुस्तान की जमीन से निकलने वाला पानी इतना प्रदूषित हो चुका है कि इसके कारण एक लाख लोग मौत के आगोश में चले गए हैं, लगभग तीन लाख लोग गंभीर बीमारियों की चपेट में हैं और लगभग सात करोड़ लोग भू-जल में मौजूद आर्सेनिक नामक रसायन से प्रभावित हैं।

मान्यवर, भू-जल में आर्सेनिक रसायन का बढ़ जाना मौत का संदेश है और इस संदेश को 40 वर्ष पहले वैज्ञानिकों ने चंडीगढ़ में खोजा था। लेकिन हमारी सरकारों ने इस ओर कभी ध्यान नहीं दिया। जिसके चलते आज देश के 10 राज्यों के 86 जिले इस आर्सेनिक नामक मौत के दानव के पंजों में जकड़ लिए गए हैं। इसी आर्सेनिक के कारण कैंसर और हेपेटाइटिस जैसी जानलेवा बीमारियां होती हैं।

मान्यवर, मैं इस कड़वे सच से भी सदन को अवगत कराना चाहता हूँ कि विश्व बैंक की एक रिपोर्ट के मुताबिक 60% बीमारियों का कारण केवल जल प्रदूषण है। मान्यवर, मैं भारत

[چوڈھری منور سلیم]

سرکار سے پانی کی शुद्धता पर समयबद्ध योजना बनाने की मांग करते हुए कहना चाहता हूँ कि सरकार जल की शुद्धता के मानकों में तबदीली कर विश्व स्वास्थ्य संगठन द्वारा बनाए गए मानक यानी 0.01 मिली ग्राम प्रति लीटर जल की कसौटी पर हमारे भू-जल को लाने की योजना बनाए।

چوڈھری منور سلیم (اثر پردیش) : میں آج آزاد ہندوستان کی ایک ایسی سمسیمہ کی اور سدن کا دھیان آکرشت کرنا چاہتا ہوں، جو نہ صرف انسانوں اور جانوروں سے جڑی ہونی ہے، بلکہ پیڑ-پودوں اور فصلوں تک سے اس کا سیدھا سمبندھ ہے۔ میری مراد پانی کی شذھتا سے ہے۔

مانیور، دنیا کے لئے پانی صرف ضرورت پوری کا سادھن ہو سکتا ہے، لیکن ہم بھارت واسیوں کے لئے پانی آستھا ہے، دھرم اور سنسکرتی ہے۔ لیکن مانیور، مجھے یہ بتاتے

ہوئے افسوس ہو رہا ہے کہ ہندوستان کی زمین سے نکلنے والا پانی اتنا آلودہ ہو چکا ہے کہ اس کے کارن ایک لاکھ لوگ موت کی آغوش میں چلے گئے ہیں، لگ بھگ تین لاکھ لوگ گمبھیر بیماریوں کی چپیٹ میں ہیں اور لگ بھگ سات کروڑ لوگ بھو-جل میں موجود آرسینک نامی رسائن سے پریشان ہیں۔

مانیور، بھو-جل میں آرسینک رسائن کا بڑھ جانا موت کا سنڈیش ہے اور اس سنڈیش کو 40 سال پہلے سائنسدانوں نے چنڈی گڑھ میں کھوجا تھا۔ لیکن ہماری سرکاروں نے اس اور کبھی دھیان نہیں دیا۔ جس کے چلتے آج دیش کے 10 راجیوں کے 86 ضلع اس آرسینک نامی موت کے دانو کے پنجوں میں جکڑ لئے گئے ہیں۔ اسی آرسینک کے کارن سینک اور ہپاٹائٹس جیسی جان لیوا بیماریاں ہوتی ہیں۔

مانیور، میں اس کڑوے سچ سے بھی سدن کو اوگت کرانا چاہتا ہوں کہ وشو بینک کی ایک رپورٹ کے مطابق 60 فیصد بیماریوں کا کارن جل-پردوشن ہے۔ مانیور، میں بھارت سرکار سے پانی کی شذھتا پر سمے-بذھ یوجنا بنانے کی مانگ کرتے ہوئے کہنا چاہتا ہوں کہ سرکار جل کی شذھتا کے ماتکوں میں تبدیلی کر وشو سواستھہ سنگٹھن دوارا بنائے گئے ماتک یعنی 0-01 ملی گرام لیٹر جل کی کسوٹی پر ہمارے بھو-جل کو لانے کی یوجنا بنائے۔

(ختم شد)

श्री अरविन्द कुमार सिंह (उत्तर प्रदेश) : उपसभाध्यक्ष जी, मैं स्वयं को इससे संबद्ध करता हूँ।

श्रीमती कहकशां परवीन (बिहार) : उपसभाध्यक्ष जी, मैं स्वयं को इससे संबद्ध करती हूँ।

SHRI ANANDA BHASKAR RAPOLU (Telangana): Sir, I would like to associate myself with the Special Mention made by Munvvarji because ground water is a very big problem.

THE VICE-CHAIRMAN (DR. SATYANARAYAN JATIYA): Dr. T. Subbarami Reddy to associate; not present. Shrimati Viplove Thakur; not present. Shri K.N. Balagopal, not present. Shri Tiruchi Siva.

Concern over construction of dams at Mekedatu across Cauvery river in Karnataka violating the Supreme Court Verdict

SHRI TIRUCHI SIVA (Tamil Nadu): The Government of Karnataka has taken a decision to construct two new dams across Cauvery at Mekedatu. The proposed dams would affect the flow downstream. The project would impact flow into the Metur dam during the crucial period of cultivation and seriously affect the livelihoods of Tamil Nadu farmers. The dams would also result in impounding of the flows in the intermediate catchment below the Krishanaraja Sagar and Kabini reservoirs, and Billigundulu in the common border of Karnataka and Tamil Nadu. Furthermore, the requirement by Karnataka to release 192 thousand million cubic feet, allocated to Tamil Nadu by the Cauvery Disputes Tribunal, during a distress year will also be unrealised.

Farmers in the Cauvery delta region have suffered losses for the past many years due to the inadequate release of water by Karnataka. Farm wage labourers have lost incomes amounting to ₹ 1,000 crores annually. Many farmers in the Cauvery Delta have committed suicide.

The construction of these dams violates the spirit of the River water sharing agreement, Supreme Court verdicts and the Cauvery Water Disputes Tribunal's final judgement. This scheme cannot be and should not be implemented without the approval from the Union Government and Cauvery management board. The Centre must also set up the Cauvery management board as per the Cauvery Tribunal Award to resolve the issue permanently. The inordinate delay in setting up the Cauvery management board is being taken advantage of and every day of delay is adding to the injury caused to lakhs of farmers in Tamil Nadu. Thank you.

DR. E.M. SUDARSANA NATCHIAPPAN (Tamil Nadu): Sir, I would like to associate myself with the Special Mention made by the hon. Member.